

MIKLYA LUZSÁNYI MÓNICA

Hetedízigen

Váratlanul, hátulról érte a támadás, nem számított rá, csak a felvillanó arcot látta, ahogy visszafordult. Ha fel fogja, mi készül, tán akkor sem védekezik, mint a bárány, ha vágóhídra viszik, hagyta volna, hadd üsse, megérdemli. A hang ismerősnek tűnt, átellenben, a kisoroszi révnél feketéllik tőlük a part, apuskám, csak közibük kell durrantani. Puskát ő szerzett, nem gyanakodott rá senki, a leventeoktató fiának bejárása volt az otthonba, észre sem vették, mikor kinyitotta az ablakot, épp csak résnyire, apám megnyúz, ha megtudja, Steinbach Józsi elvagyorodott szélesen, ha beszartál, megcsinálom én. Együtt mentek végül, Józsi tartotta a bakot, Áрпи meg beugrott, kihajított egy puskát, aztán spuri, csak a Cserek lépcsőnél álltak meg lihegni egy sort.

Steinbachéknak Visegrádon volt villájuk, oda nem engedte volna el már akkor sem az apja, cserkészalapot vett, hátizsákot, nyomkeresésre megyünk a Pilisbe az őrszel, még a liliomos zászlót is magával vitte, gyanút ne fogjon az apja. Már amikor a Briglovics hentes ladikját elkötötték a visegrádi parton, látták, hogy a vadkacsák ott napoznak átellenben a kisoroszi révnél, feketéllett tőlük a homok, alig értek közelebb, Józsi már kapkodta is elő a leventepuskát, durrants közibük, Árpikám, hadd hulljanak. A puskaropogásra szárnyra kapott az egész csapat, csak egynek jutott golyó, de azt sem érték be, hangosan csobbant az élettelen test a vízben, sodorta el a Duna, a kurva anyád Hargitai, káromkodott Steinbach, ezt már csak Bajánál fogják ki. Akkor békélt meg, mikor előkerült a krumpli meg a hagyma is, eszcájg, csak ami a cserkész fölszerelésben, forró volt úgy is a paprikás, felváltva kanalaztak, legalább hamarabb meghül. Visszafelé ár ellen kellett evezni, fölfelé, ütemre húztak, nem kell nekünk más folyója, nem kell nekünk mások bércse, csak magyar hegy, magyar róna, ahogy Isten rég kimérte. Steinbach Józsi anyja habos kakaóval várta őket Visegrádon, fürödjete le, fiúk, füstszagúak vagytok, kormosak.

Hogy a leventék honnan jöttek rá, nem lehetett tudni, szebb jövőt, adjon isten, Merek Bandiék a Pinkler közbe odaszorították őket a Lövölde oldalához, a falon át hallani a vezényszót meg a lövéseket. Józsi idejében meglépett, nem törődtek vele, Árpit vették elő, tudjuk, hogy ti voltatok, hova dugtátok, apád rajtunk veri el a port, ha meg nem kerül. Hargitai Áрпи nem köpött, Kisoroszinál homokos a part, nem jön arra rá senki, soha, pedig Merek Bandiék kezelésbe vették rendesen, neked nem lesz bajod, a haverod

nyakába varrják úgyis. Akkor Steinbach Józsi már otthon volt, hátra se nézett, úgy szaladt hazáig, a lövéseket még akkor is hallotta, mikor már a saját ágyában vacogott, mintha mellette szólnának, olyan élesen, szinte fáj, harapta az öklét, hogy kivézzet, ott kéne lenni nekem is.

A hang ismerősnek tűnt, megzavarta, így váratlanul, hátulról érte a támadás, Kisoroszi, Visegrád eltűnt nyomtalan, csak a szétlőtt házak maradtak, a seftelők a Széna téren, az árvaházban enni kapnak legalább, naponta háromszor, meleg ételt.

Pedig akkor sejteni lehetett, hogy baj lesz, amikor a minisztériumi rendelkezést felolvasta a lelkész, harminc utcagyereket utalnak be az árvaházunkba, hiába próbálta magyarázni nekik, álltak a fiúk vele szemben, dacos kamaszok, nem szóltak semmit, sokáig, a tartásukban ott feszült az ellenállás, Gábor bácsi, azt nem lehet. Mondania sem kellett, tudták, milyen kölykökről volt szó, a háború elvett tőlük mindent, apát, anyát, ott-hont, rettegett tőlük a város, csapatostól, bandákba verődve járnak az utcákat, a romok között laknak, mint a kivert kutyák, törvényt, hatalmat nem ismernek, csak a saját erejüket, ügyességüket.

– Fogadjátok szeretettel őket – mondta a lelkész, de folytatni nem tudta, mert Farkas Szilárd elügrött.

– Hisz ezek tönkre tesznek itt mindent!

A lelkész csak nézte a gyereket, Farkas Szilárd, anyja neve, született, konzulátusi védlevél, pecsét rendben, a csendőr megrántotta a vállát, tőlem viheti, ha megtalálja, míg el nem indul a szerelvény, és a marhavagonok felé bökött. Jártá végig a sínek mentét, kiáltozta a nevét, Szilárd, Farkas Szilárd, hol lennél te is, drága fiam, ha nincs ez az otthon. Végignézett a többiekben, kamasztesztükben az indulat, falként zárultak össze, elfogadni nem tudta, de megértette őket, féltik, ami megszületett. Az árvaházban akkorra már rendeződni kezdtek a viszonyok, az ostrom alatt bombatalálatot kapott az egyik épület, együtt javították meg, műhelyeket hoztak létre, amit lehet, maguk teremtettek elő, épülj, épülj, új világ, egy ütemre dobban a szív, együtt szól a száj, új csillag szikráz az égen, peng az üllőn a kalapács. Tudta, hogy nehezen fogadják majd be az utcagyerekeket, de hogy ilyen gyorsan kitér a vihar, arra nem számított senki.

Mikor megérkeztek, legelőször is a borbélyhoz vitték őket, mocskosak voltak, sokan tetvesek, néhányan rühesek is, Hargitai Áрпи lett kész leghamarabb, mehetsz a fürdőbe, aztán kapod a tiszta ruhát. Sokáig eresztette a tarkójára a forró vizet, nem is tudja, mikor fürdött igazán utoljára, a régi lakásukban nem volt fürdőszoba, csak az újban, de ott képtelen volt rendesen, csak kapkodott, mintha szemmel tartaná valaki mindig, szégyellte a mézítelenségét. Pedig mikor az apja hazajött, hogy kiutal-

tak nekik egy lakást, boldogan csomagolt, ott lesz külön szobád, de nem a szobának örült igazán, hanem a kilátásnak, hogy végre nem csak a cipőtalpakat. A régi lakásuk ablakait hiába takarította az anyja, mocskos lett azonnal, az első esőnél felcsapta a sár, gyékényt terített le, úgy mosta, térden állva. Gyurics háziúr hátulról nézte az asszony domborodó tomporát, nincs mit panaszkodjon Hargitainé, ahhoz képest, hogy szuterén, még száraz és világos, a lakbért meg olcsón számítom, az anyja nem panaszkodott, de sose nevezte szuterénnek az alagsort. Gyurics háziúrnak a tekintetét gyűlölte leginkább, ahogy változott, ébredj, magyar, ősi föld veszélyben, nem magyar az, ki nem tart most velünk, tisztelettem Hargitai úr, éljen Szálasi, leszámolunk valahány latorral, mi leszünk újból Isten ostora.

A forró víz elzsongította, most már jó lesz, megint minden újra jó, váratlanul, hátulról érte a támadás, nem számított rá, csak a felvillanó arcot látta, ahogy visszafordult.

– Kurva anyád, Hargitai!

A hang ismerősnek tűnt, de hirtelen nem tudta, ki az, ám ha felfogja, mi készül, tán akkor se védekezik, pedig akkor már tudott verekedni igazán, muszáj volt megtanulnia, ha életben akart maradni a háború után. A többiek választották szét őket, de Steinbach nem engedett, úgy kellett visszatartani, két srác fogta le, hogy ismét neki ne menjen.

– Megvesztél, Steinbach?

– Én ezt megölöm! Nyilas volt az apja!

Mikor a védett házat kiürítették, csak egy pillanatra villant össze a tekintetük, az anyja is megismerte, segísen, kérem, legalább a fiamat ne, Hargitai apja lökött rajta egyet, takarodj innen, zsidó szuka, de amikor a gyerek kiugrott a sorból, csak a levegőbe lőtt, s nem engedett utána futni senkit. Közel volt már a Duna-part, odahallatszottak a lövések a szenespincébe, ahol meghúzta magát. Az árvaházban, a háború után tudta meg, hogy hármással kötözték össze őket, az anyját meg az apját tán a Filler suszterrel, vagy Detty kisasszonnyal a Libertyből, azok álltak mellettük a sorban. Hármójuk közül csak egynek jutott golyó, hangosan csobbant az élettelen test a vízben, rántotta magával a másik kettőt, sodorta el őket a Duna, na, ezt már csak Bajánál fogják ki, nem jön arra rá soha senki, ki volt, kitarítás, testvér, a lövések, mintha mellette szólának, harapta az öklét, hogy kivérzett, a kurva anyád Hargitai, ott kéne lenni nekem is.

Hiába tartották két oldalról, Farkas meg a Kisweisz, kitépte magát a kezük közül, és már ütött is.

– Hol laktál, te szemét, mondjad a címedet!

A hang akadozva jött ki Hargitai torkán, Lipótváros, Zádor utca negyvenkettő, Farkas Steinbachra kapta a tekintetét, az ostrom után a Parlament körül álltak az orosz

tankok, mögöttük hosszú sorban a teherautók, le egész a Zádor utcáig, el akartak húzni gyorsan, de az orosz lekapcsolta őket, nu, pamagitye, malcsiki, davaj, davaj. A teherautókról akkora ládákat adogattak le, hogy szakadás még csak nézni is, nem volt nehéz mégsem, elbírta egyedül, de intett Józsinak, fene se törj magát a ruszkiakra. Egy szemvillanás és értették egymást, a harmadik fordulónál beugrottak az egyik kapubolt alá. Ahogy kifeszítették a zárat, a dohány jellegzetes illata csapta meg az orukat, no, apuskám, most már lesz mivel seftelni. A Zádor utcai házban rejtették el a ládát, visszajártak gyakran, nem is ház volt az, csak rom inkább, Steinbach Józsi felóvakodott egyszer a lépcsőn mégis, sokáig maradt, aztán egy törött üvegű fényképpel jött vissza. Farkas úgy tett, mintha nem vette volna észre, hogy belerejtette a zsákjába, de most, hogy ez az utcakölyök benyögte a Zádor utcai címet, csak rákérdezett.

– Az a ti lakásotok volt, nem?

Steinbach nem válaszolt, mit mondjon, az apja, mikor befejezte a rendelést, benézett hozzá minden este, megtanultál, kisfiam, már várta, leste, mikor reccsen a parkett a hallban, mire az opálüvegen átsötétlett az apja alakja, eltűnt előle a három testőr, de még a vadlő is, ha elkapták, meg nem úszta prédikáció nélkül, csak az lehet biztosan a tiéd, amit megtanulsz, fiam. Amikor visszament, a könyvei közül akart elhozni néhányat, de a szobák helyén csak a romok, a könyvszekrények szilánkjai között kormos gerincek, a bőr égett, keserű szaga, felpöndörödött vászonkötés, az anyja képe maradt meg egyedül, nincs más, mit magával vihetne onnan.

– A mienk. Volt.

– Ezt akkor sem így kell lerendezni.

Az ítéletet helyben meghozták, a faskamrával Farkas állt elő, ott kell, éjszaka, ne vegye észre senki. Mikor meghallotta az ítéletet, nem szólt, nem is védekezett, mint a bárány, ha vágóhídra viszik. Körbeülték a szenespincét, középen egy hokedli, rajta két pakli bagó, meg a vödör, természetesen. A hokedlihez kötözték, az elsőt Steinbach gyújtotta meg, a másodikat Farkas, aztán a többiek is sorban, mind, úgy adták neki oda, égve.

– Szívjad, a kurva anyád!

Kaparta a torkát az orosz kapadohány, émelygett a gyomra, forgott vele a világ, de alig végzett eggyel, már nyomták a szájába a következőt, az öklendezését alig tudta visszatartani, hiszek egy Istenben, hiszek egy házában, hiszek egy isteni örök igazságban, hiába.

– Ott a vödör, abba okádj!

Nem számítottak rá, hogy Gábor bácsi tetten érheti őket, a fászinca jó rejtkehelynek tűnt, az éles fény elvakította a szemüket, ahogy felcsavarta a villanyt, az ajtóban állt meg, vállán lutherkabát.

- Mi történik itt?
- Farkas szólalt meg végre, nagy sokára.
- Ítéletvégrehajtás.
- Micsoda?
- Elgázosítjuk a Hargitait.

A füstben elmosta az arcokat a némaság, gyűlöld azt, akik engem gyűlölnék, átkozd meg azt, akik engem átkoznak, Katicát anyámékkal vitte el a transzport, a szomszéd Schuller látta őket, mikor gázba mentek, nagyanyám a gettóban halt éhen, a bosszúállás ruháit öltöttem magamra, a felindulás mint köpeny borult rám, Andor bátyámat agyonverte a keret a munkaszolgálaton, az árvák szenvedése égre kiált, az özvegyek pa-

nasza eljut az égig, semmi az Gábor bácsi, higgye el, nyilas volt ennek az apja, megérdemli.

A lelkész nem szólt, csak feloldozta a megkötözött fiút, ám a gyerek képtelen volt tovább tartani magát, lecsuklott a székről, forgott vele a világ, Árpád atyánk, ne féltsd ősi nemzedet, el nem vész az, ha eddig el nem vészett, már azt sem tudta, hol van, csak a ringatást érezte, ahogy Gábor bácsi karjába vette, a hang is messziről jutott el hozzá, ne félj, fiam, itt vagyok veled. A szobájába vitte fel, lefektette a saját ágyába, végigimádkozta mellette az éjszakát, mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, mikor bocsátod meg végre a mi bűneinket. Észre sem vette, mikor hullott le válláról a lutherkabát.

GÖMÖRI GYÖRGY

Inkább birkózás

*„Az élet inkább birkózás, mint tánc”
(Marcus Aurelius)*

*Az élet inkább birkózás, mint tánc –
szentigaz. Már pöttöm korunkban
meg kell birkóznunk a nyelvvel
és számos szokással, ami nélkül az ember
nem élhet. Később az iskolapadban
a dolgok árnyékaival tusakodunk és a számok
végtelen óriáskigyója fojtogat. Meg kell
aztán élnünk, s a megélhetés
harc az árakkal, a szükségletekkel,
s a kísértéssel, hogy bűnözve hamarabb
boldoguljunk. (Ez nyelvi fintor, hiszen
senki sem „boldogabb”, ha bűnre adja fejét,
csak bűnrészesebb, míg meg nem boldogul.)
A karrier koreográfiája olyan,
hogy a birkózás idővel tánc látszatát
fogja majd kelteni. „Szumóval szebb az élet”.
Mígnem ráncokkal behintve, összeaszva,
vagy megdagadva, beállunk mi is a sorba,
lépteinket az utolsó – halálos – tánchoz igazítva.*